

**BRIEF**

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΥΠΡΟΣ**

Γράφει Συνέντευξη στον Χαράλαμπο Ζάκο  
20.08.2023 - 05:59

# Έφορος Κρατικών Ενισχύσεων: Η Κομισιόν θέλει να υιοθετήσει το Σύστημα Ελέγχου μας



**Τι αναφέρει σε συνέντευξη της στην Brief η Στέλλα Μιχαηλίδου  
- Ο ρόλος του Γραφείου, οι στόχοι και τα επιτεύγματα**

**Συνέντευξη στον Χαράλαμπο Ζάκο**

Συνέντευξη παραχώρησε στην Brief η Έφορος Κρατικών Ενισχύσεων, Στέλλα Μιχαηλίδου, (διορίστηκε στις 24 Μαρτίου 2021), η οποία μας μετέφερε ενδιαφέροντα στοιχεία και πληροφορίες που αφορούν τόσο τις αρμοδιότητες και τον ρόλο του Γραφείου της, όσο και το γενικότερο πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων.

Ένας ρόλος που αν και είναι ιδιαίτερα σημαντικός, εντούτοις αρκετές φορές περνά – αδικαιολόγητα - απαρατήρητος, καθώς καμία κρατική ενίσχυση δεν επιτρέπεται να τεθεί σε ισχύ χωρίς να έχει εγκριθεί πρώτα από την Έφορο.

Ειδικότερα, το Γραφείο Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων και η Έφορος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη λειτουργία της αγοράς και ευρύτερα στην κυπριακή και ευρωπαϊκή οικονομία, καθώς μέσω του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων διασφαλίζουν την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και τον υγιή μεταξύ των επιχειρήσεων ανταγωνισμό προς όφελος των καταναλωτών και της οικονομίας στο σύνολο της.

Μάλιστα, για αυτό το Σύστημα Ελέγχου η Κύπρος έχει διακριθεί, καθώς όπως σημειώνει η Έφορος Κρατικών Ενισχύσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ζητήσει από το Γραφείο Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων να παρουσιάσει το Κεντρικό Σύστημα Μητρώων Κρατικών Ενισχύσεων και Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας που έχει δημιουργηθεί στην Κύπρο και τέθηκε σε λειτουργία από 1/1/2022, ώστε να το υιοθετήσουν και τα υπόλοιπα κράτη – μέλη. (ερ. 6)

Η κα. Μιχαηλίδου μεταξύ άλλων αναφέρθηκε και στους στόχους της για τα επόμενα χρόνια, αλλά και στις περιπτώσεις όπου εντοπίστηκαν λάθη στην παραχώρηση ή μη κρατικών ενισχύσεων – ιδιαίτερα την περίοδο της πανδημίας - με το Γραφείο της να έχει ήδη προβεί σε παρατηρήσεις και υποδείξεις για συμμόρφωση ή ακόμη και για επιστροφή ποσών. (ερ. 4)

Όσον αφορά τώρα τα μεγαλύτερα ποσά που δόθηκαν ως κρατική ενίσχυση (σ.σ. εξαιρουμένων αυτών την πανδημία) η Έφορος αναφέρθηκε στα στοιχεία του 2021, καθώς τα στοιχεία του 2022 δεν έχουν ακόμη επικυρωθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σημειώνοντας πως αυτά αφορούν τον τομέα του περιβάλλοντος και της εξοικονόμησης ενέργειας ύψους €20,207,093 και είναι το μεγαλύτερο ποσό που είχε παραχωρηθεί κατά το 2021. (ερ. 10)

Να σημειώσουμε εδώ πως το συνολικό ποσό των κρατικών ενισχύσεων για το 2021 ήταν €551,149,681, ενώ το 2020 ήταν €231,682,585 και παρουσίασε αύξηση κατά 137.9% .

**Διαβάστε αυτούσια όσα ανέφερε:**

**1/ Ποιος είναι ο ρόλος του Γραφείου Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων και πώς συνδέεται ο ρόλος σας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή;**

*Το Γραφείο λειτουργεί συμπληρωματικά με την Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με σκοπό την τήρηση της Κοινοτικής Νομοθεσίας που αφορά στη χορήγηση Κρατικών Ενισχύσεων από την Κυπριακή Δημοκρατία . Η Κοινοτική Νομοθεσία αποτελείται από ένα πλαίσιο Κανόνων που έχουν θεσπιστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση οι οποίοι εκσυγχρονίζονται συνεχώς και θέτουν όρους και προϋποθέσεις για τη χορήγηση Κρατικών Ενισχύσεων σε επιχειρήσεις η καλύτερα σε νομικά η φυσικά πρόσωπα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα και εντάσσεται στο πλαίσιο γενικότερης πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξασφάλιση και διατήρηση συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών .*

*Ο έλεγχος των κρατικών Ενισχύσεων συνιστά σημαντικό πυλώνα της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ, καθότι, μέσω της υποχρεωτικής εφαρμογής κανόνων χορήγησης κρατικών ενισχύσεων, κοινών για το σύνολο των κρατών μελών της Ένωσης, προστατεύεται, κατά το δυνατόν, ο υγιής μεταξύ των Ευρωπαϊκών επιχειρήσεων . Ο έλεγχος αυτός εδράζεται στα Άρθρα 107 έως 109 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.*

Η πολιτική ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς της Ένωσης . Η πολιτική αυτή βασίζεται στην αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού που σκοπό έχει την αποτελεσματικότητα και ομαλότερη λειτουργία των αγορών και την εξασφάλιση ισότιμων και δίκαιων όρων ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις , που δραστηριοποιούνται στη ΕΕ, προς όφελος των καταναλωτών και της ευρωπαϊκής οικονομίας στο σύνολο της .

Στόχος της ΕΕ μέσω του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων είναι η αποτροπή της υπέρμετρης παροχής οικονομικών πλεονεκτημάτων σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις επιτρέποντας αυτού του είδους τις κρατικές παρεμβάσεις μόνο εκεί όπου τα οφέλη για το δημόσιο συμφέρον αντισταθμίζουν τις τυχόν αρνητικές επιπτώσεις στο ανταγωνισμό .

Οι αρμοδιότητες και ο ρόλος της Εφόρου Ελέγχου κρατικών ενισχύσεων ορίζονται στους περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμους του 2001 μέχρι 2020.

## **2/ Ποιες είναι οι αρμοδιότητες του Γραφείου σε σχέση με άλλες Αρμόδιες Αρχές – Υπουργεία;**

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου κάθε Αρμόδια Αρχή έχει υποχρέωση να κοινοποιεί κάθε μέτρο κρατικής ενίσχυσης στη Έφορο για έγκριση /γνωμοδότηση /η κοινοποίηση στη Ευρωπαϊκή επιτροπή ανάλογα με την περίπτωση . Κανένα μέτρο κρατικής ενίσχυσης δεν επιτρέπεται να τίθεται σε ισχύ από τη Δημοκρατία χωρίς προηγουμένως να έχει εκδοθεί για αυτό εγκριτική απόφαση από την Έφορο ή την Επιτροπή ανάλογα με την περίπτωση .

Βάση του άρθρου 9Α του Νόμου η Έφορος έχει τις εξής αρμοδιότητες: α)αξιολογεί και εγκρίνει σύμφωνα με την διαδικασία που προβλέπεται στο Άρθρο 10 του Νόμου , τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στη Δημοκρατία , οι οποίες σύμφωνα με Κανονισμούς ή Αποφάσεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Ένωση , απαλλάσσονται από την υποχρέωση της κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παρ,3 της ΣΛΕΕ β)γνωμοδοτεί , σύμφωνα με την διαδικασία που προβλέπεται στο Άρθρο 11 του νόμου για την συμβατότητα με τους κοινοτικούς κανόνες των κρατικών ενισχύσεων επί όλων των μέτρων κρατικών ενισχύσεων που εγκρίνονται από την Επιτροπή .

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η Έφορος έχει ευθύνη να εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση σύμφωνα με την διαδικασία που προβλέπεται στο Άρθρο 18 του Νόμου σε περιπτώσεις παραβάσεων για αναστολή της εφαρμογής μέτρου κρατικής ενίσχυσης και /η την άρση της παρανομίας και /η επιστροφή οποιουδήποτε ποσού έχει ληφθεί κατά παράβαση του Νόμου .

Βάσει επίσης της σχετικής Νομοθεσίας , οι Αρμόδιες Αρχές υποβάλλουν εκθέσεις και στατιστικά στοιχεία για τις παραχωρούμενες κρατικές ενισχύσεις τα οποία στη συνέχεια υποβάλλονται από το Γραφείο στη Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επιπρόσθετα δε, το Γραφείο συγκεντρώνει , επεξεργάζεται και παρακολουθεί όλες τις πληροφορίες τις σχετικές με τις κρατικές Ενισχύσεις και ελέγχει την τήρηση από τις Αρμόδιες Αρχές της εκάστοτε σε ισχύ Νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά στη χορήγηση ενισχύσεων ή σσονος σημασίας .

Εξαιρετικής σημασίας είναι η συνεχής εκπαίδευση και ενημέρωση των Αρμοδίων Αρχών για θέματα Κρατικών Ενισχύσεων και προς τούτο διενεργούνται από το

Γραφείο μας παρουσιάσεις , εκπαιδεύσεις άλλοτε γενικές για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης και άλλοτε εξειδικευμένες . Κατά το 2022 έχουν διενεργηθεί πέραν των δέκα παρουσιάσεων όχι μόνο στις Αρμόδιες Αρχές αλλά και σε επαγγελματικούς συνδέσμους κάτι το οποίο έχει διαφανεί ότι είχε μεγάλο όφελος στις επιχειρήσεις .

Είναι επίσης αρμοδιότητα του Γραφείου να συμμετέχει στις συμβουλευτικές επιτροπές η και σε άλλα σώματα , ομάδες εργασίας , συνέδρια που αφορούν θέματα παροχής κρατικών ενισχύσεων στη Κύπρο η στο εξωτερικό . Προς τούτο , το Γραφείο καλεί όλες τις Αρμόδιες Αρχές να υποβάλουν τις εισηγήσεις και τις θέσεις τους για να μεταφερθούν στη Ευρωπαϊκή Επιτροπή και έχει καλέσει τις Αρμόδιες Αρχές εάν το επιθυμούν να συμμετάσχουν σε κάποιες συμβουλευτικές επιτροπές για να γίνει πιο κατανοητός ο ρόλος του Γραφείου μας .

Στόχος μας είναι η ανάπτυξη κουλτούρας κρατικών ενισχύσεων με τον ίδιο τρόπο όπως οι Αρμόδιες Αρχές λαμβάνουν νομική γνωμάτευση κτίζοντας καθημερινά αξιοπιστία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το Γραφείο παρακολουθεί, διαχειρίζεται και συντονίζει την αποτελεσματική και εύρυθμη λειτουργία και τήρηση του Κεντρικού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων και Ενισχύσεων Ήσσονος σημασίας του οποίου η Α Φάση λειτουργεί με πρωτοβουλία του Γραφείου μας από 1/1/22 . Στο Κεντρικό αυτό σύστημα όλες οι Αρμόδιες Αρχές καταχωρούν όλες τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας και τοιουτοτρόπως γίνεται καλύτερος έλεγχος του σωρευτικού επιτρεπόμενου ποσού που δικαιούται μια ενιαία επιχείρηση και ταυτόχρονα παρέχεται άμεση πληροφόρηση ανά Αρμόδια Αρχή , ανά πρόγραμμα, ανά δικαιούχο των κρατικών ενισχύσεων που έχουν παραχωρηθεί και επίσης το Σύστημα διασφαλίζει την ασφάλεια των δεδομένων των δικαιούχων.

### **3/ Πώς εμπλέκεται το Γραφείο σας στο ΣΑΑ (Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας);**

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αφορά σε συνολικές Επενδύσεις 1,2Δις και συνίσταται σε 58 μεταρρυθμιστικά και 75 επενδυτικά μέτρα εκ των οποίων το 41% αφορούν την πράσινη μετάβαση , το 23% αφορούν την ψηφιακή αναβάθμιση και τα υπόλοιπα διάφορους άλλους τομείς . Το Γραφείο μας συμμετέχει από την αρχή στη τεχνική επιτροπή που έχει καταρτιστεί για την παρακολούθηση και εφαρμογή του ΕΣΑΑ με σκοπό την γνωμοδότηση και καθοδήγηση των Αρμοδίων Αρχών ως προς το Νομικό πλαίσιο που πρέπει να εφαρμοστεί για τα διάφορα σχέδια . Η καθοδήγηση είναι συνεχής και λεπτομερής μέχρι και το τελικό στάδιο του Σχεδίου στα θέματα που άπτονται εντός των αρμοδιοτήτων του Γραφείου μας.

Διαπιστώνω με ευχαρίστηση ότι οι Αρμόδιες Αρχές συμμορφώνονται προς τις υποδείξεις του Γραφείου μας και με ικανοποίηση θα ήθελα να αναφέρω ότι τα σχέδια του ΕΣΑΑ καταλήγουν να είναι συμβατά με την Κοινοτική Νομοθεσία είτε μέσω του Κανονισμού Ήσσονος Σημασίας , είτε μέσω των Απαλλαχτικών Κανονισμών είτε μέσω σχετικής έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είτε μέσω συνδυασμού αυτών των νομικών πλαισίων .

Η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων αποτελεί μεγάλη πρόκληση για τις Αρμόδιες Αρχές αφού θα πρέπει να τηρούνται τα ορόσημα που έχουν τεθεί για το ΕΣΑΑ και προς τούτο

υπάρχει πολύ περιορισμένος χρόνος για το Γραφείο μας για τελική γνωμοδότηση η/και έγκριση . Παρά ταύτα αποτελεί προτεραιότητα του Γραφείου η οποιαδήποτε προτεραιότητα των Αρμοδίων Αρχών και σαν Γραφείο παραμένουμε ευέλικτοι και πάντα πρόθυμοι να συμβάλουμε και εμείς στα πλαίσια των δικών μας αρμοδιοτήτων στη τήρηση των οροσήμων και της επιτυχούς εφαρμογής του ΕΣΑΑ.

**4/ Έχετε εντοπίσει περιπτώσεις όπου κρατικές ενισχύσεις δεν συμβάδιζαν με τους κοινοτικούς κανόνες των κρατικών ενισχύσεων ; Και αν ναι ποιες περιπτώσεις ήταν αυτές και ποια είναι η διαδικασία που ακολουθήθηκε;**

Να διευκρινίσουμε ότι , σε ότι υποβάλλεται στο Γραφείο για γνωμοδότηση η/και έγκριση και υπάρχει γραπτή επίσημη θέση από το Γραφείο δεν έχει διαφανεί ότι οι Αρμόδιες Αρχές δεν ακολούθησαν την θέση του Γραφείου μας . Υπάρχει επικοινωνία και συνεργασία σε μεγάλο βαθμό με τις Αρμόδιες Αρχές και είναι , διαπιστώνω με χαρά , μέλημα και έγνοια των Αρμοδίων Αρχών να τηρούν τους κοινοτικούς κανόνες . Αδιαμφισβήτητα, θα πρέπει να παραδεχτούμε ότι κάποτε οι κανόνες αυτοί δυσκολεύουν την εφαρμογή λόγω πολλών όρων και προϋποθέσεων αλλά και λόγω του πολύ εξιδεικευμένου θέματος αλλά ακόμα και εδώ η πρόθεση των Αρμοδίων Αρχών είναι η τήρηση των κανόνων. Αξίζει να αναφερθεί και το τονίζω , ότι ακόμα και στη περίπτωση που ως υποβάλλεται κάποιο σχέδιο δεν εμπίπτει εντός των κανόνων το Γραφείο μας προσπαθεί να εισηγηθεί εναλλακτικές οδούς και νομικά πλαίσια για να εμπίπτει εντός των κανόνων των κρατικών Ενισχύσεων .

Όμως , σε κάποια εξαιρετική και ίσως μεμονωμένη περίπτωση που κάποια Αρμόδια Αρχή δεν απευθύνεται στο Γραφείο για έγκριση η και γνωμοδότηση το Γραφείο δεν είναι σε θέση να γνωρίζει οπότεν τέτοιες περιπτώσεις είναι δύσκολο να εντοπιστούν παρά μόνο και εάν προκύψει σχετική καταγγελία . Σε τέτοια περίπτωση το Γραφείο είναι υποχρεωμένο να διερευνήσει την υπόθεση ανάλογα .

Είχε διαφανεί ότι κατά την ιδιόμορφη περίοδο του covid παραχωρήθηκαν κρατικές ενισχύσεις εκ παραδρομής σε μερικούς μη δικαιούχους, ή σε κάποιους δεν παραχωρήθηκαν, ή σε κάποιους παραχωρήθηκαν μεγαλύτερα από τα επιτρεπόμενα ποσά και επίσης η μεθοδολογία η οποία είχε εφαρμοστεί για τον υπολογισμό των ποσών δεν ήταν αυτή που έπρεπε να χρησιμοποιηθεί βάσει του προσωρινού πλαισίου.

Προς τούτο το Γραφείο έχει προβεί σε υποδείξεις και παρατηρήσεις γραπτώς στη Αρμόδια Αρχή και αναμένεται η σχετική ενημέρωση για τον τρόπο συμμόρφωσης όπου φυσικά εφαρμόζεται.

Διευκρινίζεται , ότι βάσει της σχετικής Νομοθεσίας η Έφορος μπορεί βάσει του άρθρου 18 να εκδώσει αιτιολογημένη απόφαση για αναστολή εφαρμογής του μέτρου κρατικής ενίσχυσης , την άρση της παρανομίας και επιστροφή ποσού που έχει ληφθεί κατά παράβαση του Νόμου.

**5/ Ποιες είναι οι κυριότερες εισηγήσεις και παρατηρήσεις που εντοπίσατε και υποβάλλατε μέχρι σήμερα στις Εκθέσεις σας στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας;** Είναι αδήριτη ανάγκη για την ολοκλήρωση του Οργανογράμματος του Γραφείου και η ανάλογη στελέχωση με καταρτισμένο προσωπικό καθώς πρόκειται για πολύ εξιδεικευμένο τομέα που εκσυγχρονίζεται συνεχώς . Στα πλαίσια του State Aid

*Modernization η ΕΕ αποκεντρώνει εξουσίες και διευρύνει τον τομέα ευθύνης των κρατών μελών γεγονός που απαιτεί αναβάθμιση του Γραφείου για να μπορεί να ανταποκρίνεται άμεσα και με αξιοπιστία στις απαιτήσεις της ΕΕ.*

*Είναι εξαιρετικής σημασίας η υιοθέτηση των Γενικών Κανονισμών Απαλλαγής κατά Κατηγορία από τις Αρμόδιες Αρχές για να μπορέσουμε να συμπορευτούμε με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες και να προγραμματίσουμε επενδύσεις σε τομείς που επιθυμεί η Ευρώπη να μας καθοδηγήσει όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας , η ψηφιακή αναβάθμιση και η πράσινη οικονομία . Οι εν λόγω Κανονισμοί εγκρίνονται σε Εθνικό επίπεδο από τον εκάστοτε Έφορο και εγκρίνονται σε πολύ λιγότερο χρονικό διάστημα από το να ληφθεί η σχετική έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

**6/ Ποια τα επιτεύγματα του Γραφείου στα δύο χρόνια που έχετε αναλάβει ως Έφορος;**

*Δεν θεωρώ ότι είναι επίτευγμα αλλά μια υποχρέωση που έπρεπε να υλοποιηθεί και αναφέρομαι στη υλοποίηση της Α Φάσης που αφορά τις ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας , του Κεντρικού Συστήματος Μητρώων Κρατικών Ενισχύσεων και Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας , που έχει τεθεί σε λειτουργία από 1/1/2022.*

*Με υπερηφάνεια όμως να αναφέρω ότι το Γραφείο μας έχει γίνει παράδειγμα προς μίμηση για όλα τα υπόλοιπα κράτη Μέλη στη Ευρώπη και προς τούτο μας έχει ζητηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρουσιάσουμε το Σύστημα μας σε διαδικτυακές συναντήσεις ούτως ώστε να το υιοθετήσουν και τα υπόλοιπα Κράτη μέλη.*

*Το σύστημα αυτό προσφέρει καλύτερο έλεγχο του συνολικού σωρευτικού ποσού, αμεσότητα στις πληροφορίες όπως τα προγράμματα και τους δικαιούχους από όλες τις Αρμόδιες Αρχές και ασφάλεια των δεδομένων των κρατικών ενισχύσεων που έχουν ήδη παραχωρηθεί και σίγουρα διευκολύνει την καθημερινότητα των χρηστών εξοικονομώντας εργατοώρες .*

*Ήταν επιθυμία μου και στόχος μου από την πρώτη μέρα να είμαι πιο κοντά στις Αρμόδιες Αρχές για να βρίσκουμε λύσεις . Να θεωρούν οι Αρμόδιες Αρχές ότι είμαστε μια ομάδα με ένα κοινό στόχο . Η εξωστρεφής αυτή προσέγγιση βοήθησε στη ανάπτυξη της κουλτούρας των κρατικών ενισχύσεων , ευαισθητοποίηση από τις Αρμόδιες Αρχές και αναβάθμιση του βαθμού συμμόρφωσης με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων.*

**7/ Ποιοι είναι οι στόχοι σας ως Έφορος για τα επόμενα χρόνια**

*Πέραν των καθημερινών γνωστών θεμάτων όπως στελέχωση , οργανόγραμμα , σχέση με Αρμόδιες Αρχές κτλ απώτερος στόχος μου είναι να συμβάλω με διάφορους τρόπους και σε διάφορα επίπεδα ούτως ώστε οι Κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων να καλύψουν τις ανάγκες της Κύπρου μας και να αξιοποιηθούν ανάλογα και να την αναδείξουν σε ένα ισχυρό αξιόπιστο εταίρο ο οποίος θα μπορεί να είναι πρωταγωνιστής στη Ευρωπαϊκή Ένωση.*

**8/ Ποιο ήταν το ποσό κρατικών ενισχύσεων κατά το 2022 και σε ποιους τομείς;**

*Θα αναφερθώ στα στοιχεία του 2021 καθώς τα στοιχεία του 2022 δεν έχουν επικυρωθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθώς κάθε χρόνο τα στοιχεία του*

προηγούμενου έτους αποστέλλονται από το Γραφείο μας τον Ιούνιο του επόμενου έτους .

Το συνολικό ποσό των κρατικών ενισχύσεων για το 2021 ήταν €551,149,681 ενώ το 2020 ήταν €231,682,585 και παρουσίασε αύξηση κατά 137.9% .

Η τεράστια αύξηση αφορά τον τομέα της αποκατάστασης σοβαρής διαταραχής της οικονομίας λόγω covid αφού ποσό €447,572,978 των συνολικών ενισχύσεων €551,149,681 για το 2021 αφορούσε τον τομέα αυτό. Ποσό €20,207,093 αφορούσε το περιβάλλον και την εξοικονόμηση ενέργειας , ποσό €16,962,347 αφορούσε τον τομέα των μεταφορών , ποσό €11,760,303 αφορούσε την Γεωργία , Κτηνοτροφία και Αλιεία , ποσό €9,958,607 την Έρευνα , Ανάπτυξη και την Καινοτομία , ποσό €8,141,946 τον Πολιτισμό και τα υπόλοιπα ποσά άλλες Υπηρεσίες .

Αξίζει να αναφερθεί ότι οι τρεις τομείς που παρουσίασαν μείωση ήταν ο τομέας περιβάλλοντος και εξοικονόμηση ενέργειας που παρουσίασε μείωση 18.5% , ο τομέας της εκπαίδευσης που παρουσίασε μείωση 63.2% και ο τομέας της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς που παρουσίασε μείωση 1,9% .

Αύξηση παρουσίασαν ο τομέας της αποκατάστασης σοβαρής διαταραχής της οικονομίας 243.8% ,ο τομέας της ενίσχυσης του κοινωνικού χαρακτήρα προς μεμονωμένους καταναλωτές 732.4% , του τομέα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων 37%, και του τομέα της Γεωργίας κτηνοτροφίας και της αλιείας 33.3%

#### **9/ Πόσα εκατομμύρια χορηγήθηκαν στον τομέα πράσινης οικονομίας; Επωφελήθηκαν ιδιωτικές εταιρείες;**

Ο Τομέας της πράσινης ενέργειας συμπεριλαμβάνεται στο τομέα του περιβάλλοντος και της εξοικονόμησης ενέργειας και παρά το γεγονός ότι το ποσό των €20,207, 093 που αφορά το περιβάλλον είναι σχετικά και συγκριτικά μεγαλύτερο από τους υπόλοιπους τομείς παρουσίασε μείωση σε σχέση με το 2020 κατά 18.5% αφού το 2020 ήταν €24,805,536. Παρά ταύτα , το ποσό αυτό είναι χαμηλό σε σχέση με το σύνολο των ενισχύσεων €551,149,681 .

Υπάρχει σημαντικό περιθώριο βελτίωσης στο τομέα της πράσινης ενέργειας και οι κανόνες προσαρμόζονται ανάλογα για να παρέχουν στα Κράτη μέλη την ευελιξία και την δυνατότητα αξιοποίησης και αναβάθμισης .

Οι ιδιωτικές εταιρείες και πιθανοί άλλοι δικαιούχοι επωφελούνται και άμεσα και κάποιοι άλλοι η έμμεσα και σε διάφορα στάδια .Αναμένεται ότι με την εφαρμογή και του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας όπου το 41% στοχεύει στη πράσινη μετάβαση το όφελος θα αυξηθεί και περισσότεροι δικαιούχοι και επιχειρήσεις θα επωφεληθούν και σε μεγαλύτερο βαθμό .

#### **10/ Ποιο είναι το μεγαλύτερο ποσό που δόθηκε μέχρι σήμερα και για ποιο τομέα (εξαιρουμένων των ενισχύσεων για Covid)**

Αναφέρομαι στα στοιχεία του 2021 και σας πληροφορώ ότι για τον τομέα του περιβάλλοντος και της εξοικονόμησης ενέργειας έχουν παραχωρηθεί €20,207,093 και είναι το μεγαλύτερο ποσό κατά το 2021. Το ίδιο ισχύει και για το 2020 αφού έχουν παραχωρηθεί ποσό €24,805,536 . Ακολουθούν οι τομείς των μεταφορών , της

Γεωργίας ,Κτηνοτροφίας και Αλιείας , έρευνας ανάπτυξης και καινοτομίας και μετά του πολιτισμού.

Αναμένεται ότι , οι Κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων και ο συνεχής εκσυγχρονισμός τους αλλά και οι τομείς στους οποίους επικεντρώνονται οι κανόνες θα προσανατολίσει και θα κατευθύνει τα Κράτη Μέλη προς την κατεύθυνση της Πράσινης και Ψηφιακής οικονομίας και ως εκ τούτου αναμένεται ότι και οι τομείς που θα παρουσιάσουν αυξήσεις κρατικών ενισχύσεων κατά το 2022 και 2023 θα είναι ανάλογες της αξιοποίησης αυτών των Κανόνων.